

John LOCKE

Doc. Dr. Vlasta Cabanová, PhD.

John LOCKE (1632 – 1704)

nar. 29. august **1632**

Wringtone, Somerset v
Anglicku

Zomrel 28. októbra **1704**,

Oates, Essex v Anglicku

John LOCKE – všestranný mysliteľ

predstavitel' empirizmu, osvietenectva v Anglicku

- filozof, lekár, učiteľ
- zakladateľ novovekej filozofie
- zakladateľ systematickej teórie poznania
- autor sociálno – filozofických teórii
- ako pedagóg vytvoril vlastný pedag. systém

- nadviazal na Francisa Bacona, René Descarta
- zaoberal sa výchovou **TEORETICKY** aj **PRAKTICKY**
- zástanca **individuálnej výchovy**
- významné miesto pripisoval **ROZUMOVEJ** a **MRAVNEJ** výchove
- dôraz kládol na **výchovu charakteru, disciplinovanosti, cvičeniu vôle**
- odmieta prevahu gramatiky
- nezaoberal sa výchovou dievčat

Rozprava o ľudskom rozume

(hlavné filozofické dielo)

- rozsah a možnosti ľudského poznania
- človek si morálku a akékoľvek poznanie osvojuje skúsenosťou
- v tomto diele autor odpovedá na dve základné otázky :
 1. *Ako sa predstavy a pojmy dostávajú do vedomia človeka?*
 2. *Môžeme sa spoľahnúť na to, čo nám hovoria zmysly?*

Niekoľko myšlienok o výchove

- **autor oceňuje význam výchovy**, deti mal by ho vychovávať vychovávateľ - odborník, nie rodičia
- **výchova spôsobuje najväčšie rozdiely medzi ľuďmi**
- **nech sú ľudia akýkoľvek, je to dôsledok výchovy**
- **detská myseľ sa dá usmerniť ako voda**
- **nepripúšťa feudálnu teóriu o urodzenosti a o vrodenných rytierskych schopnostiach šľachticov vládnuť**
- **akékoľvek dojmy (najmenšie, či veľké) u dieťaťa v útlom detstve v ňom zanechávajú trvalé následky**

Niekoľko myšlienok o výchove

(pokračovanie)

- Prvý kritický filozof, otec modernej kritiky poznania.
- Vystúpil proti Descartovi i Leibnitzovi o vrodenných ideách: „v ľudskom vedomí nie sú vrodené.
- Všetky poznatky človek získa z vonkajšieho sveta.
- To, že vrodené idey neexistujú dokazuje duševný stav dieťaťa i divoča.

Cieľom Lockovej výchovy bol **gentleman – dokonalý muž**

G. ktorý rozumne riadi svoje veci. Výchova sa u dieťaťa a má realizovať **hneď od narodenia** starostlivosť o zachovanie a posilnenie **zdravia, o rozvoj telesných síl rozumným otužovaním, správnu životosprávu, sústavným telesným cvičením, športom, hrami a prácou** vzdelanie gentlemana by malo obsahovať *materinský jazyk, francúzštinu, latinčinu, zemepis, astronómiu, prírodovedu, fyziku, chémiu, matematiku, dejepis, morálku a základy práva*, výchovu by malo dopĺňať **cestovanie – poznávanie sveta a učenie sa k šľachetnému spoložitíu s ľuďmi.**

Pri výchove gantlemana uplatňoval V ZDRAVOM TELE ZDRAVÝ DUCH

- vychádzal z antickej zásady: „*V zdravom tele zdravý duch*“ – fyzická zdatnosť
- podporovať **otužilosť**, pobyt na čerstvom vzduchu, pestovanie športov (plávanie), dostatok spobádal k **učeniu** páňku
- **sa tanca, jazde na koni, výcviku v remesle a záhradníctve**
- podľa Locka „to je stručné a výstižné vyjadrenie **podstaty šťastia na tomto svete**“

MRAVNÁ VÝCHOVA (podľa Locka)

Motívom mravného konania je:

- egoistický motív
- schopnosť pociťovať rozkoš a bolesť
- mravnosť je vecou jednotlivca, ktorý vyplýva z pocitov

TELESNÉ TRESTY (PODĽA LOCKA)

mal by za rodičov robiť niekto iný, aby nestratili vážnosť